

Тренувальні збори з лінгвістики.

Друга особиста олімпіада

14 липня 2015 р.

Максимальна оцінка за кожну з п'яти задач — 20 балів

Час виконання роботи — 6 годин

1. Давньоісландська

Подано давньоісландські іменники у двох формах — називного відмінка однини і знахідного відмінка однини — та їхні переклади українською:

Називний відмінок	Знахідний відмінок	Переклад
áll	ál	<i>вугор</i>
bátr	bát	<i>човен</i>
búkr	búk	<i>тулуб</i>
dagr	dag	<i>день</i>
dámr	dám	<i>смак</i>
dúnn	dún	<i>пух</i>
dynr	dyn	<i>шум</i>
fill	fil	<i>слон</i>
hamr	ham	<i>шкура</i>
húnn	hún	<i>рукоятка</i>
hvalr	hval	<i>кит</i>
kýll	kýl	<i>мішок</i>
sonr	son	<i>син</i>
spánn	spán	<i>тріска</i>
þræll	þræl	<i>раб</i>

Завдання 1. Відновіть форми називного відмінка. Відповідь поясніть.

Називний відмінок	Знахідний відмінок	Переклад
?	bóg	<i>лопатка (тварини)</i>
?	góm	<i>піднебіння</i>
?	mat	<i>їжа</i>
?	múl	<i>мул</i>
?	sel	<i>тюлень</i>
?	svan	<i>лебідь</i>
?	þjón	<i>слуга</i>

Завдання 2. Літера æ позначає особливий голосний звук давньоісландської мови. Що ви можете сказати стосовно вимови цього звуку?

Примітка. Давньоісландська — германська мова, якою послуговувалися до середини XIV століття вихідці з сучасної Норвегії (вікінги), що заселили Ісландію. Знак ´ над голосною позначає її довготу; у читається приблизно як українське ю у слові «тюль», þ — як англійське th у слові «think».

2. Гвандара

Нижче наведено таблицю квадратів натуральних чисел від 1 до 12 на діалекті німбія мови гвандара. Рядки таблиці наведено у довільному порядку, частину форм пропущено:

$$\begin{aligned} \text{tuni} \times \text{tuni} &= \text{wo} \\ \text{furu} \times \text{furu} &= \text{tuni mbe furu} \\ \text{ugu} \times \text{ugu} &= \text{tanran} \\ \text{tanran} \times \text{tanran} &= \text{gume shide ni tanran} \\ \text{kwade} \times \text{kwade} &= \text{gume gwom ni da} \\ \text{tager} \times \text{tager} &= \text{gume biyar ni furu} \\ \text{bo'o} \times \text{bo'o} &= \text{gume furu ni da} \\ \text{gwom} \times \text{gwom} &= ? \\ ? \times ? &= \text{gume ugu} \\ ? \times ? &= \text{gume bi ni da} \\ ? \times ? &= ? \\ ? \times ? &= ? \end{aligned}$$

Завдання 1. Заповніть пропуски.

Завдання 2. Запишіть цифрами:

gume biyar, tuni mbe bi, gume tanran ni ugu.

Завдання 3. Запишіть на діалекті німбія: 20, 90, 132.

Примітка. Мова гвандара належить до чадської групи афразійської мовної родини. Нею розмовляє 27 тисяч людей у Нігерії.

3. Уйгурська мова

Подано уйгурські дієслова у невизначеній формі активного та пасивного стану. Деякі форми пропущено.

Активний стан	Пасивний стан
чайнимақ	чайналмақ
?	созулмақ
сөкмәк	сөкүлмәк
торумақ	торалмақ
бөлмәк	бөлүнмәк
төлүмәк	төләнмәк
бузмақ	бузулмақ
күтмәк	?
қурмақ	қурулмақ
бәрмәк	берилмәк
путумақ	путалмақ
палимақ	паланмақ
?	етилмақ

Активний стан	Пасивний стан
алдимақ	?
әшмәк	ешилмәк
?	уланмақ
жулмақ	?
?	терилмәк
толғумақ	толғанмақ
қақмақ	қақилмақ
?	өлчәнмәк
сөрүмәк	?
алмақ	елилмақ
йөткүмәк	йөткәлмәк
?	тахланмақ
?	етилмәк

Завдання 1. Заповніть пропуски. Поясніть відповідь.

Завдання 2. Спробуйте встановити, який вигляд має невизначена форма активного стану уйгурського дієслова, основа пасивного стану якого виглядає як *кесил-*.

Примітка. Уйгурська — одна з тюркських мов. Нею розмовляє понад 6 мільйонів людей, що проживають у Синьцзян-Уйгурському автономному районі Китаю, а також у Казахстані та Середній Азії.

Уйгурське *к* вимовляється як дещо пом'якшене українське *к*, *қ* — гортанне *к*, *ғ* — особлива приголосна, близька до українського *г*; *ә* читається приблизно як українське *я* у слові «бязь», *ө* — як сполучення літер *ьо*, *ү* — як *ю* у слові «тюль», *и* — як *і*. Уйгурське *е* на початку слова читається як українське *е*, інакше — як *є*. Інші літери вимовляються приблизно так само, як в українській мові.

4. Малагасійська мова

Задано малагасійські слова та їхні переклади українською в переплутаному порядку:

mahandohalika	онук
zafin-kitrokely	паросток рису (що відходить від стебла)
zafim-bary	рисове поле
zafim-paladia	здатний стати на коліна
tanim-bary	коліно
lohalika	щиколотка
hafaladia	до підошви
kitrokely	прапраправнук
zafy	прапрапраправнук
mahambozona	здатний носити на шиї

Завдання 1. Установіть правильні відповідності. Поясніть.

Завдання 2. Перекладіть українською:

tany, vozona, halohalika.

Завдання 3. Перекладіть малагасійською:

праправнук, підошва, до щиколотки.

Примітка. Малагасійська мова — одна з австронезійських мов, державна мова Республіки Мадагаскар. Нею розмовляють понад 10 мільйонів людей. Літера у у записі цієї мови читається приблизно як українське *i*.

5. Давньогрузинська

Нижче наведено словосполучення давньогрузинською мовою (у латинській транскрипції) та їхні переклади:

- ① **mcbierebaj igi mṭerta mat mašēnebelta mat ḡovelta mat didebulta monaṣṭertaj**
підступність ворогів будівників усіх знаменитих монастирів
- ② **okroj igi ḡovelta mat metaurta kalakta mat šenisa mis p̄ṭiaxšisaj**
золото всіх правителів міст твого князя
- ③ **upalajta mit didebulisa mis s̄paspeṭisajta**
володаркою знаменитого полководця
- ④ **cruj igi siṭḡuaj berisa mis mṭerisa čuenta mat kalaktaj**
брехлива промова старого ворога наших міст
- ⑤ **rujta mit cremlta mat šenisa mis glaxaḡisa colisajta**
поток сліз твоєї бідної дружини
- ⑥ **sauḡunojta mit čḡarojta sibrznisa mis mašēnebelisajta mis**
вічним джерелом мудрості будівника

Завдання 1. Перекладіть українською:

- ⑦ **sauḡunoj igi ruj**
- ⑧ **čḡaroj igi šenta mat cremltaj**
- ⑨ **siṭḡuaj igi glaxaḡisa mis metaurisa čuenisa mis monaṣṭerisaj**

Завдання 2. Перекладіть давньогрузинською:

- ⑩ володарка всіх старих ворогів
- ⑪ промова мудрості
- ⑫ золотом дружини будівника міст
- ⑬ брехлива підступність усіх полководців наших знаменитих князів

Примітка. Давньогрузинська мова існувала з V до XI століття. Літери *ē, č, ç, k, p̄, ḡ, š, ṭ, z* позначають особливі звуки цієї мови.